

O D L U K E

A/ Odluke domaćih sudova i drugih organa

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 22.II 1965.

Vijeće: Gabro Badovinac, Juraj Bolanča, dr Branko Jakaša

Prijevoz željeznicom - Tovarni list - Pošiljalac mora navesti podatke o tovarnom listu u rubrikama koje su za odnosne podatke propisane - Željeznica nije dužna kontrolirati da li se podaci nalaze navedeni u drugim rubrikama, a naročito nije dužna pregledavati poledjinu tovarnog lista, u koliko iz podataka unesenih u propisanoj rubrici ne slijedi da se podaci nalaze navedeni na poledjini - Željeznica ne odgovara za štetu nastalu radi nepropisno popunjenog tovarnog lista - Željeznica ima pravo na naknadu kolske dangubnine prouzrokovane nepropisnim ispunjenjem tovarnog lista

Tužitelj je željezničko transportno poduzeće, a tuženik je pošiljalac. Tužitelj traži da mu tuženik nadoknadi štetu u iznosu od 19.000.- dinara na ime kolske dangubnine. Navodi da su kola pala u dangubu radi toga što podaci u tovarnom listu, koji su se odnosili na carinjenje robe, nisu bili navedeni u propisanoj rubrici već na poledjini tovarnog lista. Radi toga roba nije mogla biti u propisanom roku carinjenja, pa je došlo do ležarine kola. Prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev. U obrazloženju presude sud navodi da su podaci potrebni za carinjenje robe bili navedeni na poledjini tovarnog lista, pa da ih je željeznica lako mogla uočiti.

Protiv ove presude tužitelj se žali. Drugostepeni sud je žalbu uvažio i preinačio prvostepenu presudu, obvezujući tuženika na naknadu kolske dangubnine u smislu tužbenog zahtjeva.

Razlozi drugostepenog suda jesu slijedeći:

Rješavajući spor prvostepeni sud nije vodio računa o tome da je željezničko transportno pravo strogo formalno. Naime, po nalazu ovoga suda nepravilnosti u ispunjavanju tovarnog lista treba razmatrati s formalne strane, tj. da se nepravilnost popunjavanja tovarnog lista smatra kao svaki propust propisane formalnosti u popunjavanju, te da pošiljalac koji popunjava tovarni list odgovara za svaku štetu koja je nastala zbog toga što tovarni list nije bio popunjen onako kako to propisuje u stvari željeznica. Naime, pošiljalac ne snosi eventualne štetne posljedice samo u slučaju neispravnosti, ne-tačnosti ili nepotpunosti unijetih podataka i izjava u tovarni

list, nego će on snositi štetne posljedice i onda ako one nastanu kad su podaci i izjave unijete na drugo mjesto, a ne na ono koje je određeno za upisivanje takvih podataka u tovarni list. Nadalje pošiljalac će snositi štetne posljedice i onda kad prilikom popunjavanja tovarnog lista nije postupio upravo onako kako to određuje željeznica. Naime, član 63 ZPŽ određuje, ako je mjesto za popunjavanje nedovoljno za upisivanje, da će pošiljalac na njemu naznačiti gdje se nalazi dopuna upisa. Osim toga u vezi s odredbama čl.61 ZPŽ željeznica je u Prilogu IV - Uputstvo o obliku i načinu popunjavanja tovarnog lista posebno propisala kako se popunjava tovarni list. U tome Uputstvu /stav 9, tačka 4 p, stav 2/ izričito je navedeno, ako prostor u rubrici "izjave" nije dovoljan za upisivanje navedenih oznaka, pošiljalac može oznake naznačiti na poledjini tovarnog lista pod uvjetom da se u ovoj rubrici naznači "vidi izjave na poledjini". U predmetnom slučaju tuženi je propustio u rubricu 13 staviti oznaku "vidi izjave na poledjini", što je morao učiniti kad je određene podatke prenosio na poledjinu tovarnog lista. Za stavljanje ovakove oznake tuženi kao pošiljalac koji je popunjavao tovarni list morao je znati, pa kad to nije učinio, on u smislu odredaba čl.63 ZPŽ odgovara za eventualnu štetu koja je takvim propustom nastala, tj. odgovoran je za kolsku dangubu koja je nastala zadržavanjem pošiljke zbog nedovoljnosti oznaka o napućenju koje su bile unesene u tovarni list u rubrici 13, bez oznake da se nastavak nalazi na poledjini u rubrici 42.

Pošiljalac je dužan prilikom popunjavanja tovarnog lista u određene rubrike unijeti sve potrebne podatke, a ako odnosni podaci ne stanu u određenu rubriku, tada je potrebno u toj rubrici na licu tovarnog lista na propisan način naznačiti gdje se nalaze upisani ostali podaci. Stajalište da je carinski odnosno željeznički službenik mogao utvrditi da se ostali podaci nalaze na poledjini u nastavku rubrike 13, da je okrenuo tovarni list, te da tuženi nije odgovoran za nepravilno popunjavanje tovarnog lista, ne može se prihvatiti obzirom na činjenicu da željeznički odnosno carinski službenik, ako na licu tovarnog lista nema posebnih uputa, nije dužan okretati tovarni list i tražiti na poledjini manjkajuće podatke.

Naime, željeznica svakodnevno prima velike količine pošiljaka i tovarnih listova, pa su službenici željeznice, odnosno carinarnice, koji rukuju s odnosnim tovarnim listovima, upućeni da vrše pregled i kontrolu pošiljaka i tovarnih listova, te upravo stoga obraćaju pažnju samo na podatke na licu tovarnog lista, odnosno vode računa o upozorenjima koja su istaknuta na licu tovarnog lista. Upravo zbog toga donesen je i poseban propis o načinu popunjavanja

tovarnog lista, i upravo zbog toga željeznica se služi jedno-obraznim formularima tovarnih listova u cilju da se ubrza i olakša manipulacija i otprema robe. Prema tome, ako u tovarni list nije uneseno upozorenje koje željeznica izričito traži u uputi o popunjavanju tovarnog lista, tada se ima uzeti da tovarni list nije pravilno popunjen, te da za eventualne štete posljedice odgovara onaj tko nije tovarni list pravilno popunio. Napose treba istaći da je tuženi, kao špediter, bio dužan da pravilno popuni list u skladu odredaba Priloga IV, jer mu je kao stručnoj osobi moralo biti poznato Uputstvo, pa prema tome i način na koji treba tovarni list popuniti.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 1.III 1965.

Vijeće: Gabro Badovinac, Zvone Rihtman, dr Vladimir Topol

Prijevoz stvari morem - Teretnica - Vozarina - Ako je teretnica izdana na formularu jednoga brođara, primalac je dužan platiti vozarinu tomu brođaru ukoliko iz same teretnice ne proizlazi da ju je dužan platiti nekoj trećoj osobi - Osoba koja na temelju teretnice ima pravo na vozarinu ne mora biti brođar brođa koji je izvršio prijevoz

Brođar, koji ujedno ima i svoju agenciju, izdao je drugom brođaru teretnice za prijevoz robe. Primalac je platio vozarinu brođaru na čijem je formularu izdana teretnica, a kasnije i brođaru koji je izvršio prijevoz, te je nastao spor o vraćanju vozarine. Stranke su tokom spora riješile pitanje vozarine, a ostalo je sporno samo snašanje troškova i kamata.

Drugostepeni sud je u ovom sporu zauzeo slijedeće stajalište:

Rješavajući pitanje na koji se način i komu ima platiti vozarina valja istaći da teretnica kao vrijednosni papir na ovo pitanje sama upućuje. Naime, ako je teretnica izdana na formularu jednoga brođara, a na takvoj teretnici nije navedeno komu se vozarina ima platiti, tada je očito iz papira da je primalac tereta dužan platiti vozarinu na odredištu zapovjedniku brođa, odnosno brođaru koji je kao takav označen u teretnici.

Drukčija stvar stoji prema teretnicama na kojima je bilo napisano i naznačeno komu se plaća vozarina, kao što je slučaj sa teretnicom 1650 i 859. Za plaćanje vozarine prema ovim teretnicama vjerodostojno je ono što je navedeno u teretnicama, pa je stoga tužitelj s osnovom platio tuženomu vozarinu prema odnosnim teretnicama, te za to i ne može tražiti pov-